

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО
Факультет історії, права і публічного управління
Кафедра історії та культури України**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи

_____ доц.Гусєв С.О.

«_____» _____ 2019 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

«ЕКСКУРСІЙНА СПРАВА»

Підготовки бакалаврів

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність: 014.14 Середня освіта (Здоров'я людини)

Освітня програма: Середня освіта. Здоров'я людини

Факультет фізичного виховання і спорту

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Екскурсійна справа» для студентів за спеціальністю 014.14 Середня освіта (Здоров'я людини). Ступінь вищої освіти: бакалавр. «27» серпня 2019 року. – 12 с.

Розробник: Жмуд Наталка Вікторівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та культури України Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри історії та культури України

Протокол № 1 від «27» серпня 2019 року

Завідувач кафедри
О.А.

проф. Коляструк

«27» серпня 2019 року

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні навчально-методичної комісії факультету історії, права і публічного управління

Протокол № 1 від «28» серпня 2019 року

Голова НМК

Ніколіна І.І.

«28» серпня 2019 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність: 014.14 Середня освіта (Здоров'я людини)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: Розробка та проведення екскурсії		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		3-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Ступінь вищої освіти: бакалавр	18 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	год.
		Лабораторні	
		-	
		Самостійна робота	
		54 год.	год.
		Індивідуальні завдання: -	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи (%) становить:

для денної форми навчання – 40% / 60%

для заочної форми навчання –

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Екскурсійна робота» є вивчення особливостей екскурсійної справи як різновиду рекреаційної діяльності та засобу пізнання рідного краю і виховання патріотизму. Внаслідок вивчення цього курсу студенти повинні оволодіти методикою проведення екскурсій, практичними навичками з розробки нових екскурсійних маршрутів.

2.2. Завдання: розкрити понятійно-термінологічний апарат екскурсознавства; розкрити особливості створення інноваційного екскурсійного продукту; висвітлити специфіку методики проведення оглядових і тематичних екскурсій; розглянути механізм управління екскурсійною діяльністю в ринкових умовах, а також організаційно-інституційні засади розвитку екскурсійної справи в Україні; висвітлити сутність сучасних інструментів маркетингу і менеджменту екскурсійної діяльності.

2.3. Компетентності

2.3.1. Загальні компетентності:

- здатність застосовувати загально гуманітарні знання в межах засвоєння предметної області та розуміння професії;
- здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;
- здатність вчитися і бути сучасно навченим;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність працювати в команді, володіти навичками міжособистісної взаємодії;
- здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети, підтримувати системи соціальних спільнот і соціальних взаємин, форми взаємодії індивідуума з соціальними групами і спільнотами;
- здатність діяти по-громадянськи свідомо та соціально відповідально.

2.3.2. Фахові компетентності:

- здатність орієнтуватися в історії розвитку краєзнавства до сьогодення, характеризувати основні природно-рекреаційні, культурно-історичні ресурси регіонів України;
- здатність аналізувати взаємозв'язок краєзнавства, туризму та екскурсійної справи, характеризувати туристичні ресурси України;
- здатність розробляти основні туристичні та екскурсійні маршрути свого населеного пункту, описувати їх;
- здатність засвоїти знання загального діахронного каркасу минулого;
- здатність підготувати комплексну історичну інформацію у зрозумілій формі.

1.4. Програмні результати навчання:

- вміти володіти навичками планування систематичної екскурсійної роботи;
- здатність підбирати і використовувати методику добору інформації, допоміжної навчально-методичної літератури з розробки та проведення

екскурсійних заходів: основи екскурсійної методики, методику підготовки екскурсії, методику проведення екскурсії;
- знати основи маркетингу у сфері екскурсійного обслуговування;
- знати організаційно-інституційні засади розвитку екскурсійної справи в Україні.

3.Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Екскурсійна методика

Тема 1. Вступ. Основи екскурсійної методики.

Предмет курсу «Екскурсознавство». Мета, завдання та зміст курсу. Місце екскурсознавства в системі педагогічної освіти. Освітньо-виховне значення курсу. Екскурсійний метод – сукупність методичних прийомів, які використовуються під час екскурсій. Мета екскурсійного методу – навчання (передача певної системи знань) і виховання (формування всебічно розвиненої особистості).

Особливості екскурсійного методу (моторність, предметність, наочність).

Сутність екскурсійного аналізу.

Екскурсійна методика – сукупність вимог і правил, які висуваються до екскурсій, сума методичних прийомів підготовки і проведення екскурсій різних видів.

Тема 2. Методика підготовки екскурсії.

Організація підготовки інноваційного екскурсійного продукту (стадії: попередня робота, безпосередня розробка, захист).

Етапи розробки екскурсії (визначення мети, завдань і теми екскурсії, відбір та вивчення інформаційних джерел, відбір та вивчення екскурсійних об'єктів, складання маршруту екскурсії, підготовка тексту екскурсії).

Комплектування “портфеля екскурсовода”.

Складання технологічної карти екскурсії.

Документація необхідна для кожної екскурсійної теми.

Тема 3. Методика проведення екскурсії.

Сутність і класифікація методичних прийомів.

Показ в екскурсії та його особливості. Показ в екскурсії – це цілеспрямований, послідовний процес ознайомлення екскурсантів з об'єктами, які розкривають тему екскурсії.

Розповідь в екскурсії, та основні вимоги до неї (тематичність, конкретність, логічність, стислість, переконливість, доступність).

Системна взаємодія елементів і компонентів екскурсійного процесу.

Розділ 2. Екскурсійне обслуговування

Тема 1.Маркетинг у сфері екскурсійного обслуговування.

Сучасний маркетинг – орієнтація на споживача. Основна мета маркетингу в екскурсійній справі – цілеспрямований вплив на формування потреб, попиту,

цін, сегментацію ринку, розвиток асортименту екскурсійних послуг, їх просування, рекламу і збут.

Маркетинговий аналіз середовища екскурсійної діяльності.

Ціна і ціноутворення в туризмі і екскурсійному обслуговуванні.

Тема 2. Організаційно–інституційні засади розвитку екскурсійної справи в Україні.

Державне регулювання туристичної діяльності в Україні.

Загальні положення законодавства України щодо екскурсійної діяльності.

Правовий статус екскурсанта. Страхування та медична допомога.

Вдосконалення екскурсійної діяльності в контексті Державної програми розвитку туризму 2016-2020 рр.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лк	пз	лз	інд	с.р.		лк	пз	лз	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Екскурсійна методика												
Тема 1. Основи екскурсійної методики.	8	2				6						
Тема 2. Методика підготовки екскурсії.	22	4	4			14						
Тема. 3. Методика проведення екскурсії.	34	6	14			14						
Разом за змістовим модулем 1	64	12	18			34						
Змістовий модуль 2. Екскурсійне обслуговування												
Тема 1. Маркетинг у сфері екскурсійного обслуговування.	14	4				10						
Тема 2. Організаційно–інституційні засади розвитку екскурсійної справи в Україні.	12	2				10						
Разом за змістовим модулем 2	26	6				20						
Усього годин	90	18	18			54						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна ф.н.	Заочна ф.н.
1	Методика підготовки екскурсії	4	

2	Методика проведення екскурсії	14	
Усього годин		18	

6. Теми лабораторних занять (не передбачено навчальним планом)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.			
2.			

7. Теми індивідуальних занять (не передбачено навчальним планом)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.			
2.			

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна ф.н.	Заочна ф.н.
1	Основи екскурсійної методики	6	
2	Методика підготовки екскурсії	6	
3	Методичний інструментарій проведення екскурсій	6	
4	Організаційно–інституційні засади розвитку екскурсійної справи в Україні.	6	
5	Маркетинг у сфері екскурсійного обслуговування	6	
6	Індивідуальні завдання	24	
Усього годин		54	

9. Індивідуальні завдання

1. Підготовка контрольного тексту екскурсії.
2. Проведення екскурсії за запропонованими об'єктами або самостійно обраними.

10. Методи та технології навчання

Лекційний виклад теоретичного матеріалу, індивідуальні та групові консультації по роботі з джерелами в архіві, робота в краєзнавчих відділах бібліотек, польові дослідження.

11. Критерії та методи оцінювання

Перевірка знань і присвоєння балів відбувається на практичному занятті.

Засоби діагностики успішності навчання:

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі засоби діагностики успішності навчання:

- поточний контроль (оцінювання усних і письмових відповідей під час практичних занять, оцінювання відвіданих лекцій, написання контрольної роботи та поточне тестування після вивчення змістового модуля);

- контроль за самостійною роботою (виконання завдань до практичних занять, розробка та проведення екскурсій).

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінювання.

При оцінюванні знань студентів з дисципліни «Екскурсійна справа» викладачі керуються такими критеріями:

Рівень знань студента (в балах)	ЄКТ С	Критерії оцінювання знань студента
90-100	А	Студент вільно володіє категоріальним апаратом з ексурсознавства, допоміжних дисциплін, оперує базовими методиками підготовки та проведення екскурсії, демонструє високий рівень навичок аналізу конкретних видів екскурсій, творчо використовує теоретичні знання з предмету. Відповідь на контрольні запитання містить посилання на певні першоджерела, культурні, історичні явища. Студент знає основний методичний інструментарій щодо проведення екскурсій в контексті навчально-виховної роботи. Відповідь містить науково-обґрунтовані висновки.
80-89	В	Студент демонструє достатній рівень володіння теоретичним матеріалом курсу, уміння пов'язувати теоретичні положення з історичними фактами та сучасністю, самостійність мислення, знання необхідної термінології. Відповідь на контрольні запитання є розгорнутою з посиланням на необхідні культурні явища краєзнавчо-туристичної роботи.
75-79	С	Студент може допускати несуттєві помилки за умови загальної наукової грамотності та незначні помилки при перевірці знань з дисципліни; систематизує та узагальнює набуті знання, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження власних суджень.
60-74	Д	Студент демонструє фрагментарне володіння теоретичним матеріалом курсу, неповні знання основних термінів та основних принципів розвитку науки,

		недостатні уміння практичного використання теоретичного матеріалу, обґрунтування основних теоретичних положень при аналізі конкретних зразків культури. Студент повинен правильно виконати 60% завдань під час контролю знань з екскурсійної роботи.
50-59	E	Студент володіє навчальним матеріалом на початковому рівні його засвоєння, відтворює незначну його частину, правильно виконує половину завдань з аналізу заданого матеріалу.
35-49	FX	Незадовільно, студент розуміє навчальний матеріал на елементарному рівні його засвоєння, відтворює лише окремі фрагменти процесів та явищ, дає загальну відповідь з допомогою викладача. В цілому відповідь незадовільна з можливістю повторного складання.
1-34	F	Неприйнятні знання, обов'язковий повторний курс. Невиконання студентом 70% усіх завдань протягом вивчення дисципліни.

Шкала оцінювання: розширена та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за розширеною шкалою для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90-100	A	відмінно
80-89	B	дуже добре
75-79	C	добре
60-74	D	задовільно
50-59	E	достатньо
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	неприйнятно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Розподіл балів, які отримують студенти

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ ТА САМОСТІЙНА РОБОТА																		Підсумкова контроль (за рік)	Загальна кількість балів	
РОЗДІЛ 1 – 25						РОЗДІЛ 2 – 55														
Т1		Т2		Т3		Тест 1	Т 4		Т5		Т6		Т7		Т8		Т 9		Тест 2	ІНДЗ
А у д.	С Р	А у д.	С Р	А у д.	С Р		А у д.	С Р	А у д.	С Р	А у д.	С Р	А у д.	С Р	А у д.	С Р	А у д.	С Р		
3	2	3	2	3	2		10	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3		
																		20	100	

13. Методичне забезпечення

1. Програма вибіркової навчальної дисципліни за вимогами кредитно-трансферної системи для студентів 2 курсу ступеня вищої освіти «бакалавр» Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Вінниця, 2018. 7 с.

2. Тексти лекцій, питання до практичних занять, завдання для самостійної роботи, комплекс питань для контролю засвоєних знань, вимоги і теми до написання творчих робіт, питання до заліку.

14. Рекомендована література

Основна

1. Бабарицька В. Екскурсознавство і музеезнавство : навч. посіб. / В. Бабарицька, А. Короткова, О. Малиновська. – К. : Альтерпрес, 2007. – 150 с.
2. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування : монографія / О. Бейдик. – К. : Університет, 2001. – 395 с.
3. Пангелов Б. П. Організація і проведення туристсько-краєзнавчих подорожей: навч. посіб. / Б. П. Пангелов. – К.: Академвидав, 2010. – 248 с.
4. Панкова Є. В. Туристичне краєзнавство : навч. посіб. – К.: Вища школа, 2003. – 434 с.
5. Педагогіка туризму: навч. посіб. / за ред. проф. В.К.Федорченка, Н.А.Фоменко, М.І.Скрипник. – К: Видавничий Дім "Слово", 2004. - 296 с.
6. Петранівський В. Л. Туристичне краєзнавство : навч. посіб. / В. Л. Петранівський, М. Й. Рутинський; [за ред. Ф. Д. Заставний]. – К. : Знання, 2006. – 575 с.
7. Правове регулювання туристичної діяльності в Україні. Станом на 1 травня 2002р. : Зб. нормативних актів / Київ. ун-т туризму, економіки і права; під заг. ред. В.К.Федорченка. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 640 с.
8. Сокол Т. Г. Основи туристичної діяльності / Т. Г. Сокол; за ред.: В. Ф. Орлова. – К. : Грамота, 2006. – 264 с.
9. Федорченко В. К. Історія туризму в Україні : навч. посіб. // В. К. Федорченко, Т. А. Дьорова. – К. : Вища школа, 2002. – 339 с.

Додаткова

1. Царик Л. П. Природні рекреаційні ресурси : методи оцінки й аналізу / Л. П. Царик, Г. В. Чернюк. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2001.
2. Федорченко В. К. Теоретичні та методичні засади підготовки фахівців для сфери туризму: Монографія / В.К. Федорченко. - К.: Видав.Дім "Слово", 2004. - 472 с.
3. Туризм ХХІ століття. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – К. : Б.в., 2002. – 560 с.
4. Туристично-краєзнавчі дослідження. – К.: Б.в., 2000. – Вип. 3. – 286 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Екскурсійна методика [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://vechervkarpatah.at.ua/...metodika/6-1-0-1706>.
2. Ключко, Ю.М Основи екскурсійної методики [Електронний ресурс] / Ю.М.Ключко // Режим доступу: [http:// culturalstudies.in.ua/kns2_11.php](http://culturalstudies.in.ua/kns2_11.php).
3. Скриль, І.А. Програма курсу «Практикум: «Екскурсійна діяльність»» [Електронний ресурс] / І.А.Скриль // Режим доступу: [http://tourlib.net/metod tourism/skryl](http://tourlib.net/metod_tourism/skryl).

